

Ajuntament de Torroella de Montgrí

ARXIU MUNICIPAL

**FONS DE
L'AJUNTAMENT DE TORROELLA DE MONTGRÍ**
Descripció normalitzada

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència

AMTDM (Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí)

Nivell de descripció

Fons

Títol

Fons de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí

Data (es)

1430 - Obert

Volum i suport

414 ml. Paper

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor

Ajuntament de Torroella de Montgrí

Història del productor

Situat a la plana empordanesa el municipi de Torroella de Montgrí està format per diversos nuclis de població. El més important, Torroella, és situat al peu del Montgrí, al nord del riu Ter. L'altre nucli important d'habitants és l'Estartit que es troba a la costa, a uns 5 km de Torroella. A més a més, existeixen altres nuclis urbanitzats, localitzats als dos costats de la carretera que uneix Torroella i l'Estartit —Torre Morratxa, les Dunes, els Salats i la Torre Gran— els nuclis interiors de la Bolleria i Sobrestany, limitant amb el municipi de Belcaire d'Empordà, el nucli de cala Montgó, proper a l'Escala i, a la Gola del Ter, les urbanitzacions dels Griells i del Mas Pinell.

Documentat l'any 888, el lloc va passar a ser de domini reial el 1272 per una permuta entre els vescomtes de Recobertí i el rei Pere el Gran. A la baixa edat mitjana està documentada la Universitat, el govern local de Torroella, fins a la imposició de la institució de l'Ajuntament, de tradició castellana, a principis del segle XVIII.

Des del seu origen l'Ajuntament ha centrat la seva actuació en aquelles competències i funcions que la legislació vigent en cada període li ha atribuït. Des de mitjans segle XIX s'ha ocupat de salut pública, proveïments, seguretat, instrucció, beneficència, obres i infraestructures i serveis delegats per l'estat (població, eleccions, impostos, serveis militars). A partir de 1979 a aquestes competències cal afegir nous serveis: cultura, esports, cooperació al desenvolupament, ocupació, medi ambient, assistència social etc.

Història arxivística

La documentació del fons de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí estava instal·lada en dues sales de la tercera planta de la Casa de la Vila fins que l'any 1983 es va traslladar a la Casa Pastors, la Casa de Cultura de la Vila. La documentació més antiga, corresponent als segles XVI, XVII i XVIII, es trobava ben ordenada, agrupada en lligalls cada any. En canvi, la documentació dels segles XIX i XX estava més barrejada, segurament perquè no hi havia cap persona dedicada a l'arxiu. El 1983 la documentació municipal anterior a l'any 1950 va ser traslladada a Casa Pastors, on es va inaugurar el Museu del Montgrí i del Baix Ter, Centre d'Estudis i Arxiu, mentre que els documents posteriors a aquesta data es va continuar guardant a la Casa de la Vila.

La primera intervenció arxivística documentada sobre el fons documental és del 1911 i va ser realitzada pel secretari Antonio Devant amb la confecció d'un *Inventario General de todos los documentos*. Es tracta d'un instrument molt simple que es va veure millorat amb dues intervencions i inventaris posteriors els anys 1911 i 1945.

Amb el trasllat de la documentació municipal a Casa Pastors, l'any 1983, es van realitzar intervencions puntuals en sèries determinades, però no va ser fins al 1989 quan es va iniciar la intervenció arxivística més important fins aleshores, que va consistir en la classificació, ordenació i descripció del fons municipal i altres fons externs. Aquesta actuació va donar com a resultat la publicació de la *Guia de l'Arxiu Històric de Torroella de Montgrí*.

L'any 2003, en constituir-se el Museu de la Mediterrània, s'hi va traslladar la documentació històrica, tot i que tot i que el servei, ja com a Arxiu Municipal, ja gestionava la documentació més moderna que es trobava instal·lada en diferents dipòsits, magatzems i a les oficines administratives municipals. L'any 2011 es va inaugurar la nova seu de l'Arxiu Municipal a can Mach on es reuneix la documentació històrica i la documentació que es trobava dispersa en les diferents àrees municipals.

Dades sobre l'ingrés

Fons propi. En ser un fons obert es realitzen transferències dels diferents serveis municipals.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons documental de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí recull la documentació produïda per l'Ajuntament en l'exercici de les seves funcions i constitueix el fons documental més voluminós i ric que es conserva a l'Arxiu Municipal. Com a document més singular, pel seu contingut i bellesa, destaca el Llibre de Privilegis (1603), però també altres sèries que tenen un abast cronològic molt ampli. Les actes municipals s'inicien l'any 1648, amb els anomenats *Llibres de conclusions*, i són rellevants per la seva regularitat i continuïtat en el temps, ja que s'han conservat gairebé totes les actes plenàries municipals, des del segle XVII fins a l'actualitat, si exceptuem un petit buit datat entre finals del segle XVIII i principis del XIX. Si ens situem en el segle XX, l'any 1909 comencen les actes de la Junta Municipal Permanent, el 1985 les actes de la Junta de la Comissió de Govern i l'any 2004, les actes de la Junta de Govern Local. També es conserven actes de comissions, juntes i altres òrgans des de principis del segle XIX, com també la documentació generada pel Consell Municipal de l'Estartit, a partir de l'any 2002.

Per la seva antiguitat destaquen també les sèries relatives a la gestió del patrimoni municipal (vendes, arrendaments, etc.) que s'inicien l'any 1430 i els llibres de censos i de capbreuacions, dels segles XVII i XVIII, tant del municipi de Torroella de Montgrí com de l'ermita de Santa Caterina. Són interessants també els Llibres de clavari (1660-1809), els censals i els llibres de censals, que comencen a principis del segle XVII i les sèries relatives a amillaments i cadastre. Els censos de població comencen l'any 1877 i els padrons municipals d'habitants, a principis del segle XIX. Destaquen també els expedients generals de lleves i la documentació relativa a processos electorals, que s'inicien a mitjan del segle XIX.

A part de la documentació històrica, el fons documental de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí s'incrementa periòdicament amb les transferències de documentació.

Sistema d'organització

La documentació s'ha classificat seguint el model de quadre de classificació dels Arxivers dels Baix Empordà (ABE's). La seva extensió desaconsella reproduir-lo sencer en aquesta descripció. Indiquem a continuació, tan solament, les entrades dels primers nivells de classificació:

GESTIÓ INTERNA I ORGANITZACIÓ

- A100 Organització municipal
- B100 Organització i coordinació administrativa
- C100 Relacions i comunicació

- D100 Gestió dels recursos humans
- E100 Assumptes jurídics
- F100 Gestió del patrimoni i dels béns municipals
- G100 Gestió dels recursos econòmics

GESTIÓ DEL TERRITORI

- H100 Ordenació del territori i urbanisme
- I100 Informació del territori
- J100 Gestió del medi ambient i el sector agropecuari
- K100 Promoció de l'activitat econòmica

GESTIÓ DE LA POBLACIÓ I SERVEIS

- L100 Informació i registres de població
- M100 Seguretat i protecció ciutadana
- N100 Gestió dels serveis per al benestar i la salut
- P100 Gestió dels serveis per a l'educació, la cultura, l'esport i el lleure

Informació sobre avaluació, tria i eliminació

A la documentació s'hi aplica la normativa d'avaluació vigent de la Generalitat de Catalunya, a partir de la qual es determina la seva conservació per raó del valor cultural, informatiu o jurídic, o bé la seva eliminació.

Incrementos

En ser un fons obert, es realitzen transferències dels diferents serveis municipals.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

L'accés a la documentació és públic. Això no obstant, algunes sèries documentals contenen dades personals la consulta de les quals està regulada per la legislació vigent.

Condicions de reproducció

Les reproduccions de documentació es regiran segons la normativa del Reglament de l'Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí.

Llengües i escriptures dels documents

Les llengües majoritàries són el català i el castellà.

Característiques físiques i requeriments tècnics

Els documents i els diferents suports presenten, en general, una bona conservació.

Instruments de descripció

Existeixen diversos instruments de descripció a nivell d'inventari i de catàleg que permeten accedir a la documentació.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals

Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Torroella de Montgrí.

Existència i localització de reproduccions

Es disposa de reproducció digital, conservada a l'Arxiu Municipal i consultable al cercador dels [Arxius en Línia](#), de la documentació relacionada a continuació:

- Llibres d'actes del Ple de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí (1648-1971)
- Actes soltes del Ple de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí (1771-1895)
- Llibre de privilegis (1603)
- Padrons municipals d'habitants i censos de població (1800-1920)

Documentació relacionada

Col·lecció d'imatges. Centre de Documentació del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

Bibliografia

- Adroher Bona, Carme (1992) «Guia de l'Arxiu Històric de Torroella de Montgrí», *Papers del Montgrí*, núm. 10, Torroella de Montgrí, Museu del Montgrí i del Baix Ter.

[Disponible en línia a:

<https://raco.cat/index.php/PapersMontgri/issue/view/9041>

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)

L'inventari del fons municipal ha estat elaborat per l'arxiver Enric Torrent Bagudà.

La descripció del fons ha estat realitzada per l'arxiver Jordi Turró Anguila el setembre de 2022.

Fonts

La pròpia unitat de descripció i, per informar els elements Història del productor i Abast i contingut, també s'han utilitzat les obres citades a l'element Bibliografia.

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.